

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ
III Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 травня 2019 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2019

4. Перепьолкін С. М. Міжнародно-правові аспекти митного співробітництва європейських держав : монографія / С. М. Перепьолкін. – Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2008. – 180 с.
5. Порядок денний асоціації Україна – ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію від 20.11.2009 URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/card/994_990.
6. Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України, Урядом Республіки Молдова та Європейською комісією щодо місії Європейської комісії з надання допомоги в питаннях кордону в Україні та Республіці Молдова від 07.10.2005 URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998_235.
7. Місія ЄС з прикордонної допомоги Молдові та Україні URL : http://www.eubam.org/files/PressPack_UKR_EUBAM.pdf.
8. Угода між Урядом України та Урядом Азербайджанської Республіки про співробітництво у митних справах від 24.03.1997 р. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/031_069.
9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Ісламської Республіки Іран про взаємну допомогу в митних справах» від 29.04.2002 № 588 URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/364_011.
10. Протокол між Адміністрацією Державної прикордонної служби України, Державною митною службою України і Департаментом прикордонних військ Республіки Молдова, Митним Департаментом Республіки Молдова про організацію спільного контролю в міжнародному пункті пропуску для автомобільного сполучення «Росошани – Бричень» від 12.01.2004 URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/498_128.
11. Офіційний сайт Місії ЄС з прикордонної допомоги Молдові та Україні URL : <http://www.eubam.org/ru/press/news/1682>.

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ТУРЕЧЧИНИ У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ШЛЮБНО-СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН

Сергієнко Б. Б.

*Студентка IV курсу ННІ права
Сумського державного університету
Науковий керівник: Денисенко С. І.*

*к.ю.н., доцент, старший викладач кафедри МСПЦПД ННІ права
Сумського державного університету*

Невід’ємною частиною життя сучасного суспільства є інститут розірвання шлюбу. Загалом, розірвання шлюбу – це юридичний акт, який припиняє на майбутнє всі подружні права та обов’язки, за винятками передбаченими законодавством.

Розірвання шлюбу за українським правом та правом Туреччини викликає безпосередній інтерес, в силу дослідження фактично одного й того самого інституту, який по-різному врегульовує шлюбно-сімейні відносини. Також постає логічне запитання про те, яким чином врегульовувати процес розірвання шлюбно-сімейних відносин між громадянами України та Туреччини.

Для детального аналізу теми дослідження, звернемось до внутрішнього законодавства Туреччини з питань врегулювання міжнародних приватних відносин. Так, у ст. 14 Закону Туреччини Про міжнародне приватне право та міжнародний цивільний процес від 2007 року, зазначено, що підстави і наслідки розірвання шлюбу регулюються законом спільного громадянства сторін. Якщо сторони мають різне громадянство, то підлягає застосуванню закон місця спільного постійного проживання, а якщо таке відсутнє то турецьке право [1]. Дане положення застосовується і щодо вимоги про виплату аліментів між розведеним подружжям.

На відміну від законодавства Туреччини, українське законодавство дозволяє у певних випадках обрати право держави за якою надалі будуть врегульовуватись дані відносини.

Так, у відповідності до ст. 63 Закону України «Про міжнародне приватне право», припинення шлюбу та правові наслідки припинення шлюбу визначаються правом, яке діє на цей час щодо правових наслідків шлюбу [2]. У ст. 60 цього ж Закону зазначено, що правові наслідки шлюбу визначаються спільним особистим законом подружжя, а за його відсутності - правом держави, у якій подружжя мало останнє спільне місце проживання, за умови, що хоча б один з подружжя все ще має місце проживання у цій державі, а за відсутності такого - правом, з яким обидва з подружжя мають найбільш тісний зв'язок іншим чином. Подружжя, яке не має спільного особистого закону, може обрати право, що буде застосовуватися до правових наслідків шлюбу, якщо подружжя не має спільного місця проживання або якщо особистий закон жодного з них не збігається з правом держави їхнього спільного місця проживання [2].

Слід також звернути увагу на те, що між Україною та Туреччиною укладено Угоду про правову допомогу та співробітництво в цивільних справах від 05.07.2001 року. Розглянемо яким чином даний нормативно-правовий документ врегульовує шлюбно-сімейні відносини.

Так, відповідно до ст. 23 вищезазначеної угоди, у справах про розірвання шлюбу та роздільне проживання подружжя, які мають однакове громадянство на день звернення до суду, компетентні органи тієї Договірної Сторони, громадянами якої вони є, будуть компетентними й будуть застосовувати своє законодавство.

У справах про розірвання шлюбу та роздільне проживання подружжя, які мають однакове громадянство й проживають на території іншої Договірної Сторони, компетентні органи цієї Договірної Сторони також будуть компетентними вирішувати справу і застосовуватимуть своє законодавство. У випадку, коли один з подружжя є громадянином однієї Договірної Сторони, а інший - громадянином другої, розгляд справи про розірвання шлюбу та роздільне проживання подружжя визначатиметься законодавством Договірної Сторони, на території якої вони мають спільне місце проживання.

Якщо на момент подання заяви про розірвання шлюбу та роздільне проживання один з подружжя є громадянином однієї Договірної Сторони, а другий - другої Договірної Сторони і один з них проживає на території однієї Договірної Сторони, тоді компетентні установи обох Договірних Сторін мають юрисдикцію розглядати справу. У цьому випадку вони застосовують законодавство своєї держави [3].

З аналізу трьох вищезазначених актів можна зробити висновок про те, що не зважаючи на те, що вони спрямовані на врегулювання одних і тих самих відносин, між ними існує правова колізія. Оскільки у випадках відсутності спільного громадянства та місця проживання, законодавство Туреччини зобов'язує здійснювати розлучення за їх законами, законодавство України дозволяє обрати право держави.

В силу наявності домовленостей між Туреччиною та Україною, у врегулюванні шлюбно-сімейних відносин між громадянами вищезазначених держав буде застосовуватись Угода про правову допомогу та співробітництво в цивільних справах, так як Угода має вищу юридичну силу в порівнянні з внутрішнім законодавством.

Однак, Угода також не вирішує всі проблеми, які можуть виникнути при розірванні шлюбу.

Розглянемо ситуацію, коли подружжя не має спільного громадянства і не проживало разом в силу певних обставин. У відповідності до Угоди, в таких випадках, відповідні установи обох Договірних Сторін наділені юрисдикцією розглядати справу. Фактично, подружжя повинно домовитись між собою право якої держави застосовувати. Однак, постає логічне питання, яке право застосовувати до розлучення, якщо сторони не дійшли консенсусу. Оскільки, кожній стороні в більшій мірі вигідне врегулювання за національним законодавством.

Також, актуальним питанням залишається визнання факту розірвання шлюбу іншою договірною стороною. У відповідності до ч. 1 ст. 35 Угоди, будь-яка Договірна Сторона зобов'язана визнати та виконати судові рішення, винесені на території іншої Договірної Сторони, зокрема судові рішення щодо цивільних справ [3].

Проте, відповідно до норм Сімейного кодексу України, розірвання шлюбу в Україні може здійснюватися як в судовому так і позасудовому порядку (здійснюється органами РАЦС). В Туреччині розлучення здійснюється тільки судовими органами, а саме сімейними судами особливої юрисдикції.

Отже, факт розірвання шлюбу українськими органами РАЦС, в Туреччині визнано не буде. А відповідно, у такому випадку, право на розлучення за українським законодавством в органах РАЦС носить лише декларативний характер. Це в свою чергу, суттєво збільшує термін розлучення, оскільки така ситуація зобов'язує звертатись до суду.

Таким чином, нами проаналізовано міжнародно-правове співробітництво України та Туреччини у сфері регулювання шлюбно-сімейних відносин. Нами з'ясовано, що внутрішнє законодавство вищезазначених держав у врегулюванні шлюбно-сімейних відносин з іноземним елементом містять правову колізію. Однак, в силу наявності Угоди між Туреччиною та України, норми міжнародного приватного права цих держав, при розірванні шлюбу, на практиці не застосовуються. Основним аспектом визначення права держави є спільне громадянство або ж місце спільного проживання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон Туреччини «Про міжнародне приватне право та міжнародний цивільний процес». URL: <https://pravo.hse.ru/intprilaw/doc/070601>
2. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23.06.2005 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15>
3. Угода між Україною та Турецькою Республікою про правову допомогу та співробітництво в цивільних справах. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/792_600

ТЛУМАЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ПРЕЗУМПЦІЇ НЕВИНУВАТОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СУДОМ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Василенко В.

Студент I року магістратури ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Славко А.С.

асистент кафедри МСПЦПД ННІ права

Сумського державного університету

Очевидним видається той факт, що правова система сучасної України нині переживає період входження до європейського правового простору. З огляду на необхідність приведення вітчизняного права у відповідність до норм і принципів